

Gr. 10 – 2012
Afrikaans Huistaal
Taalstrukture en –konvensies

Woordvorming	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Voorvoegsels: (herlei)				
2. Agtervoegsels: (Leiding)				
3. Stamme: (herleiding)				
4. Basisvorme: (dromerig)				
5. Kern en bepaler: (kinderloos – kind + loos wat sonder beteken)				
6. Simplekse: (dink)				
7. Komplekse: (deurdagte)				
8. Afleiding: (boeke)				
9. Samestelling: (Boerak)				
10. Samestellende afleiding: (Boekrakke)				
11. Klinkerwisseling: (spreek – spraak, spreuk, sprokie, gesprek)				

Lidwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Onbepaald ('n)				
2. Bepaald (die)				

Selfstandige naamwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Soortnaam: (huis, man)				
2. Eienaam: (Piet, Nonxeto, Gauteng, Suid-Afrika)				
3. Versamelnaam: (swerm voëls, skool visse)				
4. Massaname: (staal, goud, sand)				
5. Maatname: ('n blikkies kos)				
6. Abstrak: (Liefde, haat, jaloesie)				
7. Meervoude: (boeke, tasse)				
8. Verkleining: (manneling, oompie)				
9. Geslag: (man – vrou, koning – koningin)				
10. S.nwe. wat afgelei word van ander woordsoorte: (vra – vraag)				
11. S.nwe. in vrye verbindings				

Telwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Hooftelwoorde: vyf, ses, twintig				
2. Rangtelwoorde: eerste, tweede, derde				

Voegwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Neweskikkend				
2. Onderskikkend				
3. Voegwoordelike bywoorde				

Werkwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
Tyd:				
1. Teenwoordige				
2. Toekomende				
3. Verlede				
4. Historiese teenwoordige				
Hoofwerkwoord / Selfstandige werkwoord				
5. Oorganklik				
6. Onoorganklik				
7. Onpersoonlik				
8. Wederkerend				
Hulpwerkwoorde				
1. Tyd				
2. Wyse				
3. Plek				
4. Vorm				
5. Koppelwerkwoorde				
6. Skeibare werkwoorde				
7. Onskeibare wwe. (deeltjiewerkwoorde)				
8. Infinitief				
9. Byvoeglike naamwoorde in vrye verbindings				
10. Byvoeglike naamwoorde in vaste verbindings				
Deelwoorde				
1. Teenwoordige (onvoltooide) deelwoorde				
2. Verlede (voltooide) deelwoorde				
3. Swak verlede deelwoorde				
4. Sterk verlede deelwoorde				
5. Werkwoorde wat van ander woordsoorte afgelei is (Werkwoordwisseling)				
6. Werkwoorde in vrye verbindings				
7. Werkwoorde in vaste verbindings				

Voornaamwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Aanwysend: (hierdie, daardie)				
2. Persoonlik: (ek, jy, hy, ons)				
3. Onpersoonlik: (dit, daar)				
4. Besitlik: (my, sy, joune, hare)				
5. Betreklik: (wat, wie se, met wie, waaruit)				
6. Vraend: (waarin, wat, wie)				
7. Onbepaald: (iets, 'n mens, hulle, iemand)				
8. Wederkerend: (hy ... hom, Juffrou ... haar)				
9. Wederkerig: (mekaar)				

Byvoeglike Naamwoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Attributiewe b.nw.				
2. Predikatiewe b.nw.				
3. Verbuiging van die b.nw.				
4. Letterlike (denotiewe) gebruik van b.nw.				
5. Figuurlike (konnotatiewe) gebruik van b.nw.				
6. Trappe van vergelyking				
7. Intensiewe vorme				
8. B.nwe. in vrye verbindings				
9. B.nwe. in vaste verbindings				

Bywoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Tyd				
2. Wyse				
3. Plek				
4. Modaliteit				
5. Byw. wat van ander woordsoorte afgelei is				
6. Byw. in vrye verbindings				
7. Byw. in vaste verbindings				
8. Trappe van vergelyking				

Voorsetsels	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Van plek				
2. Van rigting				
3. Van tyd				
4. In vaste verbindings				

Klankleer en Spelling	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Konsonante: (b, d, l, m, n, ens.)				
2. Vokale: (a,e,i,o,u)				
3. Diftonge: (eeu, aai)				
4. Assimilasie: (Skinner van skinder)				
5. Oorronding: (Tuinhuis)				
6. Ontronding: (Ly vir lui)				
7. Spelpatrone: (besigheid – besighede – hede vervang heid)				
8. Spelreëls: (Enkel konsonante na kort vokaal verdubbel, ens)				
9. Klankgrepe: (Reënboë – re / ën / bo / ë)				
10. Lettergrepe: (boekrakke – boek / rak / ke)				
11. Afkortings: (i.p.v. – in plaas van)				
12. Verkortings: (Bedryfseconomie – Bedryfs)				
13. Akronieme: (LOL – Lag hardop van Laugh out loud)				

Sinne & Sinsdele	K 1	K 2	K 3	K 4
Bou van 'n enkelvoudige sin				
1. Onderwerp				
2. Gesegde				
3. Voorwerp				
4. Byvoeglike bepalings				
5. Bywoordelike bepalings				
Woordorde in sinne				
6. Tyd				
7. Wyse				
8. Plek				
9. Infnitief				
Sinsoorte				
10. Stel-				
11. Bevel-				
12. Vraag-				
13. Uitroep- / Eksklamasie				
Saamgestelde sinne				
14. Hoofsinne				
15. Bysinne				
Byvoeglike en Bywoordelike bysinne				
16. Tyd				
17. Wyse				
18. Plek				
19. Modaliteit				
20. Onderwerpsin				
21. Voorwerpsin				
22. Gesegdesin				
23. Veelvoudige sinne: Hoofsinne				
24. Veelvoudige sinne: Neweskikkende sinne				
25. Direkte rede				
26. Indirekte rede				
27. Lydende vorm (Aktief)				
28. Bedrywende vorm (Passief)				
29. Ontkenning				
Sinswyse				
30. Aanwysend				
31. Aanvoegend				
32. Vraend				
33. Gebiedend				

Verbindingswoorde	K 1	K 2	K 3	K 4
Woorde wat chronologiese verloop aandui				
1. Eerste / eerstens				
2. Tweede / tweedens				
3. Voordat				
4. Nadat				
5. Wanneer				
6. Later				
7. Totdat				
8. Ter afsluiting				
9. Volgende				
10. Tans				
11. Voorheen				
12. Agterna				
Woorde was 'n verduideliking / oorsaak en gevolg aandui				
13. Daarom				
14. Gevolglik				
15. Omdat				
16. Hieroor				
17. Aangesien				
18. As gevolg van				
19. Toe te skryf aan				
20. Dus				
21. Dit wil sê				
22. Daaruit volg dat				
Woorde wat proses aandui				
23. Eerste / eerstens				
24. Tweede / tweedens				
25. Derde / derdens				
Woorde wat vergelyk en teenstellings (kontras) aandui				
26. Dergelik ooreenkomstig				
27. Verskillend				
28. Kleiner as				
29. Groter as				
30. Nogtans				
31. Maar				
Woorde wat orde van belangrikheid aandui				
32. Altyd				
33. Ter afsluiting				
Woorde wat ruimte-oriëntering aandui				
34. Bo				
35. Onder				
36. Links				
37. Regs				

Verbindingswoorde		K 1	K 2	K 3	K 4
Woorde wat veralgemening aandui					
38.	Oor die algemeen				
39.	Deur die bank				
40.	Ter afsluiting				
41.	Om saam te vat				
Woorde wat op eie standpunt dui					
42.	Volgens my				
43.	Na my mening				
44.	Opvatting				
45.	Oortuiging				
46.	Ek dink dat				
47.	Ek oorweeg om				
48.	Ek glo dat				
49.	Dit lyk vir my				
50.	Ek verkies				
51.	Hou / hou nie van nie				
52.	Hoop				
53.	Voel				
Woorde wat klassifikasie aandui					
54.	Is 'n voorbeeld van				
55.	Ressorteer				
56.	Onder				
57.	Behoort aan				
58.	Is deel van				
59.	Inpas by				
60.	Word gegroepeer met				
61.	Is verwant aan				
62.	Word geassosieer met				
Woorde wat beskrywing aandui					
63.	Bo				
64.	Onder				
65.	Naas				
66.	Naby				
67.	Noord / Suid / Oos / Wes				
68.	Grootte				
69.	Kleur				
70.	Vorm				
71.	Doel				
72.	Lengte				
73.	Breedte				
74.	Massa				
75.	Gewig				
76.	Spoed				
77.	Lyk na				
78.	Aard na				

Verbindingswoorde		K 1	K 2	K 3	K 4
Woorde wat evaluering aandui					
79.	Goed / sleg				
80.	Reg / verkeerd				
81.	Moreel / immoreel				
82.	Belangrik / onbeduidend				
83.	Voorstel / Aanbeveel				
84.	Argumenteer				
Woorde wat definisie aandui					
85.	Word omskryf as				
86.	Word gedefinieer as				
Woorde wat op samevatting dui					
87.	Om saam te vat				
88.	Om op te som				
89.	Opsommenderwys				
90.	Kortliks				
91.	Soos u kan sien				

Uitroepe en tussenwerpsels		K 1	K 2	K 3	K 4
1.	Sjoe!				
2.	Eina!				

Woordeskatuitbreiding		K 1	K 2	K 3	K 4
1.	Kontaminasie				
2.	Toutologie				
3.	Analogie				
4.	Pleonasme				
5.	Erfgoed (volksetimologie)				
6.	Leengoed (leenwoorde)				
7.	Eiegoed (nuutskepping / neologisme)				
8.	Herkoms van woorde				
9.	Anglisisme				

Skryftekens		K 1	K 2	K 3	K 4
1.	Afkappingsteken (-)				
2.	Koppelteken (-)				
3.	Deelteken (ë)				
4.	Kappie (ê)				
5.	Klemteken: Akuut (é)				
6.	Klemteken: Gravis (è)				

Betekenisleer en figuurlike taal	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Sinonieme				
2. Antonieme				
3. Paronieme (bv. drink, drank, dronk.)				
4. Polisemie (bv. uit tussen hulle / val uit my hand.)				
5. Homonieme (bv. sy ken hom / haar ken is mooi.)				
6. Homofone (bv. bleik in son / blyk van waardering.)				
7. Doeblette (bv. darem, daarom / teken, teiken)				
8. Een woord vir 'n omskrywing				
9. Vergelyking				
10. Metafoor				
11. Personifikasie				
12. Oksimoron				
13. Metonimia				
14. Klanknabootsing				
15. Hiperbool				
16. Kontras				
17. Ironie				
18. Satire				
19. Humor				
20. Sarkasme				
21. Antiklimaks				
22. Klimaks				
23. Simboliek				
24. Eufemisme				
25. Litotes				
26. Paradoks				
27. Sinekdogee				
28. Sinestesie				
29. Antitese				
30. Antonomasia				
31. Elisie				
32. Woordspeling				
33. Idiomatiese uitdrukkings				
34. Idiome				
35. Spreekwoorde				

Leestekens	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Komma (,)				
2. Vraagteken (?)				
3. Punt (.)				
4. Dubbelpunt (:)				
5. Kommapunt (:)				
6. Aandagstreep (-)				
7. Uitroepteken (!)				
8. Beletselteken / ellips (net <u>drie</u> ...)				
9. Asterisk (*)				
10. Hakie ()				
11. Parentese (inlaswoord of sin) (Die seun, wat daar loop, is stout.)				

Klankleer en Spelling	K 1	K 2	K 3	K 4
1. Konsonante: (b, d, l, m, n, ens.)				
2. Vokale: (a,e,i,o,u)				
3. Diftonge: (eeu, aai)				
4. Assimilasie: (Skinner van skinder)				
5. Oorronding: (Tuinhuis)				
6. Ontronding: (Ly vir lui)				
7. Spelpatrone: (besigheid – besighede – hede vervang heid)				
8. Spelreëls: (Enkel konsonante na kort vokaal verdubbel, ens)				
9. Klankgrepe: (Reënboë – re / ën / bo / ë)				
10. Lettergrepe: (boekrakke – boek / rak / ke)				
11. Afkortings: (i.p.v. – in plaas van)				
12. Verkortings: (Bedryfseconomie – Bedryfs)				
13. Akronieme: (LOL – Lag hardop van Laugh out loud)				